

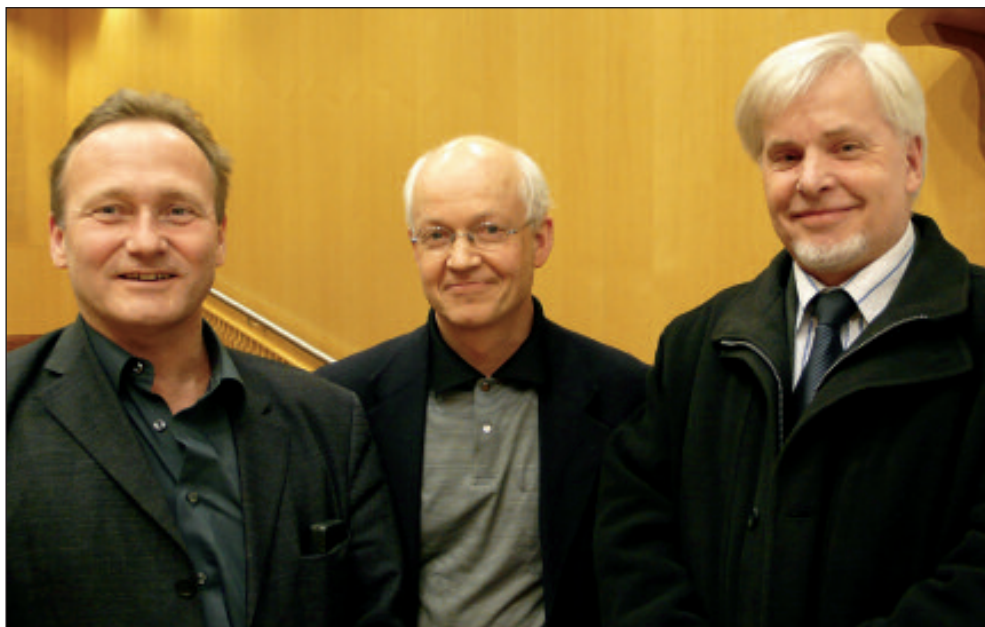
Godkjenning av leger fra utlandet

Michael 2007;4:601–3.

Det er mange utenlandske leger som ønsker å arbeide i Norge. For å få lov til dette, må mange av dem gjennom en lovpålagt godkjenningsprosess. Det er riktignok ikke alle som trenger denne godkjenningen, ettersom det blant annet via avtaler med EU- og EØS-landene foreligger ordninger som tilsier automatisk godkjenning. Det er også en bilateral avtale med Sverige som gjør at leger som er godkjent der, kan arbeide i Norge. I de tilfellene der det antas lettere å få godkjenning i Sverige, tar derfor enkelte kandidater veien om Sverige før de ender der de egentlig hadde tenkt seg – i Norge. Mens norske studenter som hadde studert medisin i utlandet tidligere utgjorde den aller største delen av leger som søkte godkjenning, behøver de fleste av disse ikke dette lenger.

På den annen side er det kommet stadig flere leger fra østlige land, spesielt fra den tidligere Sovjetunionen, og disse utgjør nå den viktigste gruppen blant søkerne. Et problem er spesielt for dem: Lærestedene har ofte spesialisering tidlig i den medisinske grunnutdanningen. Når kandidatene har sitt eksamenspapir i hånden, er de da å betrakte som leger i hjemlandet, men med et arbeidsfelt som er betydelig snevrere enn det vi i Norge krever at en ferdig utdannet lege skal ha innsikt i. F. eks. kan en russisk pediater ha god kompetanse på sitt felt – barns helse, utvikling og sykdommer. Men verken i Russland eller her vil en slik pediater kunne få godkjenning som allmennlege, hvilket en automatisk vurdering av utdannelsen som ekvivalent med norsk *cand. med.* –eksamen ville innebære.

For å kunne fungere tilfredsstillende som lege i Norge stilles det også krav til kjennskap til spesielle norske forhold. F. eks. er rettsmedisin og samfunnsmedisin fag som er nær knyttet til det norske samfunnet. Dessuten kreves et visst tilfang av generelle kunnskaper om Norge og tilstrekkelige ferdigheter i norsk språk. Derfor finnes det både kurs og

*Fra venstre overlege Stefan Kutzsche, professor Knut Kvernebo og direktør Per Haugum
(Foto: Ø. Larsen)*

eksamen i nasjonale fag og i norsk språk for kandidater som søker godkjenning.

Det er Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) som har godkjenningsansvaret, mens Universitetet i Oslo er delegert kurs og eksamen.

Eksamensordningen har to trinn: Først er det den såkalte «fagprøven», der kandidatene får et sett av *multiple choice questions* til besvarelse. Her er strykprosenten gjerne meget høy. At sju av ti faller gjennom, har de siste årene vært normalt. Dette skyldes ikke nødvendigvis at kandidatene ikke har gode nok kunnskaper *i det de har lært i sitt studium*. Men på grunn av den tidlige spesialiseringen ved mange av legeskolene er det mange temaer studentene har lært intet eller lite om. Det blir gjerne bråk i pressen hver gang slik eksamen avholdes. Det kan da være tungt å forklare årsaken til stryk, spesielt hvis kandidatene har alliert seg med forkjempere som værers skandale, fremmedfrykt osv.

Neste trinn er kurs og eksamen i norsk språk og nasjonale fag. For de nasjonale fagene kan det være et pedagogisk problem at utenlandske leger ikke er vant til den sosiale profilen norsk medisin er lagt opp til. For mange utenlandske leger består det medisinske arbeidet i alt vesentlig av ren pasi-

entbehandling, mens vi f. eks. av en kommunelege fordrer innsikt i og deltakelse i en lang rekke andre oppgaver. For kandidatene på dette trinnet går det imidlertid stort sett greit. Det er simpelthen imponerende hvor godt norsk enkelte kandidater fra f. eks. Russland eller Ukraina har lært seg.

En godkjenning som lege i Norge, eventuelt avslag på søknad om godkjenning, er imidlertid en alvorlig sak, både for søkeren og for det norske samfunnet som vedkommende ønsker å arbeide i. Jussen på dette området er komplisert. Kompliserte er også de testmetodene som benyttes for å prøve kandidatenes kunnskaper – får vi et godt nok inntrykk av det vi ønsker å vite?

Dette var tema for medlemsmøtet i Det norske medisinske Selskab 28. mars 2007. Foranledningen var arbeidet som pågår for å revidere eksamensordningen for utenlandskandidatene, og arbeidet med styrking og revisjon av språkopplæring og kurs i nasjonale fag. Innledere var overlege Stefan Kutzsche og professor Knut Kvernebo fra Universitetets utvalg for utenlandsmedisinere, sammen med direktør Per Haugum fra SAFH. Diskusjonen blant de 20 møtedeltakerne ble livlig. Det håpes at revisjonsarbeidet kan skyte fart, slik at det blir mer hensiktsmessige forhold både for de legene som ønsker å arbeide i Norge og for de sykehus, kommuner og andre som skal ansette dem.

Øivind Larsen